
La normativa de la llengua catalana

PID_00249558

Jordi Ginebra

Material docent de la UOC

Jordi Ginebra

Llicenciat (1984) i doctor (1991) en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona, amb premi extraordinari de doctorat. Catedràtic de Lingüística Catalana de la Universitat Rovira i Virgili. Ha centrat el seu interès en la sintaxi, la normativa gramatical, la fraseologia i la història de la llengua. És autor del *Diccionari d'ús dels verbs catalans* (1999) (amb Anna Montserrat), i de llibres com *Llengua i política en el pensament d'Antoni Rovira i Virgili* (2006), *Pompeu Fabra: vida i obra* (2007) (amb Joan Solà), *Llengua, nació i modernitat* (2010) i el recent *La nova normativa de l'Institut d'Estudis Catalans. Guia pràctica* (2017).

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats per la professora: Ona Domènech Bagaria (2018)

Segona edició: febrer 2018

© Jordi Ginebra

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2018

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Dipòsit legal: B-2216-2018

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

L'assignatura *La normativa de la llengua catalana* pretén proporcionar-vos una visió global, aprofundida i crítica de la normativa de la llengua catalana, tant des del vessant històric i conceptual, com, sobretot, des del punt de vista gramatical.

Aquesta visió global exigeix, en primer lloc, una descripció del sentit i les funcions de la llengua normativa en les societats contemporànies i del marc general en el qual se situa el concepte de *normativa lingüística*. El mòdul «Planificació, codificació i estandardització de les llengües» té com a finalitat fer aquesta descripció. Així, després de veure la relació entre llengua, societat i canvi sociolingüístic, tractarem la planificació del corpus lingüístic i estudiarem els conceptes de *codificació lingüística*, de *llengua estàndard* i de *normativa lingüística*. I acabarem amb una reflexió general sobre la funció de l'estandardització lingüística i de la llengua estàndard en la societat contemporània.

A continuació, el segon mòdul, titulat «Pompeu Fabra i la codificació del català», ens permetrà conèixer el procés de formació i implantació de la codificació de Pompeu Fabra (1868-1948), l'artífex del català estàndard contemporani. Començarem per veure la situació de la llengua catalana al segle XIX i els corrents de codificació que van aparèixer llavors, amb la irrupció d'un nou clima d'opinió encapçalat per Pompeu Fabra; després ens centrarem en la teoria i els criteris de Fabra sobre l'estàndard per al qual treballava. I finalment farem una exposició breu dels temes i problemes dels diferents nivells de la llengua que van ser matèria de codificació.

Per acabar, el tercer mòdul, titulat «La normativa i l'estàndard de la llengua catalana avui», ens farà conèixer la situació actual del català normatiu. Després d'un capítol general dedicat al període que va del 1939 fins a l'actualitat, que segueix l'eix cronològic i s'atura especialment a presentar la nova gramàtica (2016) i la nova ortografia (2017) de l'Institut d'Estudis Catalans, farem una anàlisi de l'activitat codificadora de l'Institut d'Estudis Catalans distribuïda per àrees: un capítol dedicat a l'ortografia, un a la fonètica i l'estàndard oral, un al lèxic i la terminologia, un a la morfologia i un a la sintaxi. Posarem èmfasi en aquells aspectes que presenten novetats.

Objectius

Els objectius que heu d'haver assolit després d'haver treballat els materials didàctics de *La normativa de la llengua catalana* es poden resumir de la manera següent:

1. Saber situar la planificació lingüística del corpus en el marc general de la planificació lingüística i de la política lingüística, i entendre els aspectes tècnics i la base ideològica de tota intervenció planificada sobre les llengües, tant des del punt de vista lingüístic com sociolingüístic.
2. Entendre el concepte de *normalització lingüística* i la seva relació amb la política lingüística i amb la planificació lingüística.
3. Identificar les relacions i diferències entre *codificació lingüística, estàndard* i *normativa*.
4. Adquirir un coneixement general dels models de codificació lingüística i dels criteris i principis de selecció de les formes normatives.
5. Entendre i saber explicar quines són les funcions de l'estàndard i conèixer el procés general de formació de les «llengües literàries» i dels estàndards moderns.
6. Conèixer de manera general el procés de formació i implantació de la codificació de Pompeu Fabra, entendre els criteris del seu treball de codificació i adquirir un coneixement general dels temes (d'ortografia, morfologia, sintaxi i lèxic) que van ser objecte d'aquest treball.
7. Saber situar l'obra de Pompeu Fabra i de l'Institut d'Estudis Catalans en el marc de les fases de la planificació lingüística.
8. Conèixer l'estat actual de la normativa (pel que fa a la llengua oral, la morfologia, el lèxic i la sintaxi), i especialment les novetats que presenten l'*Ortografia catalana* (2017) i la *Gramàtica de la llengua catalana* (2016) de l'Institut d'Estudis Catalans.

Continguts

Mòdul didàctic 1

Planificació, codificació i estandardització de les llengües

Jordi Ginebra

1. Política lingüística i planificació lingüística
2. La planificació del corpus lingüístic i la codificació
3. L'estandardització lingüística

Mòdul didàctic 2

Pompeu Fabra i la codificació del català

Jordi Ginebra

1. Situació de la llengua i procés d'implantació de la codificació de Pompeu Fabra
2. Teoria i criteris de Pompeu Fabra sobre la llengua estàndard
3. Temes i problemes de la codificació establerta per Pompeu Fabra

Mòdul didàctic 3

La normativa i l'estàndard de la llengua catalana avui

Jordi Ginebra

1. La codificació del català del 1939 als nostres dies
2. Ortografia
3. Fonètica i estàndard oral
4. Lèxic i terminologia
5. Morfologia
6. Sintaxi

Bibliografia

Argenter, Joan A. (ed.) (2000). *Simposi Pompeu Fabra*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Bassols, Margarida; Rico, Albert; Torrent, Anna M. (ed.) (1997). *La llengua de TV3*. Barcelona: Empúries.

Bibiloni, Gabriel (1997). *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: Eliseu Climent.

Cubells, Olga; Montserrat, Anna (ed.) (2007). *Entorn i vigència de l'obra de Fabra. Actes del II Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra»*. Valls/Tarragona: Cossetània Edicions / Universitat Rovira i Virgili.

Fabra, Pompeu (2005-2013). *Obres completes* (9 vol.; a cura de Jordi Mir i Joan Solà). Barcelona/València/Palma: Enciclopèdia Catalana / Edicions 62 / Edicions 3i4 / Editorial Moll.

Ferrando, Antoni; Nicolás, Miquel (ed.) (2006). *La configuració social de la norma lingüística a l'Europa llatina*. Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.

Ginebra, Jordi (2017). *La nova normativa de l'Institut d'Estudis Catalans. Guia pràctica*. Tarragona: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili.

Ginebra, Jordi; Martínez Gili, Raül-David; Pradilla, Miquel Àngel (ed.) (2000). *La lingüística de Pompeu Fabra*. 2 vol. Alacant/Tarragona: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Universitat Rovira i Virgili.

Ginebra, Jordi; Solà, Joan (2007). *Pompeu Fabra: vida i obra*. Barcelona: Teide.

Institut d'Estudis Catalans (1990). *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana I. Fonètica*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Institut d'Estudis Catalans (1992). *Proposta per a un estàndard oral II. Morfologia*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Institut d'Estudis Catalans (1995). *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona/Palma/València: Edicions 3 i 4 / Edicions 62 / Editorial Moll / Enciclopèdia Catalana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Institut d'Estudis Catalans (1997). *Documents normatius 1962-1996. Amb les novetats del diccionari*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Institut d'Estudis Catalans (2007). *Diccionari de la llengua catalana* (2a edició). Barcelona, Edicions 62 / Enciclopèdia Catalana.

Institut d'Estudis Catalans (2016). *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Institut d'Estudis Catalans (2017). *Ortografia catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Lamuela, Xavier (1994). *Estandardització i establiment de les llengües*. Barcelona: Edicions 62.

Lamuela, Xavier; Murgades, Josep (1984). *Teoria de la llengua literària segons Fabra*. Barcelona: Edicions dels Quaderns Crema.

Mollà, Toni (1991). *La llengua dels mitjans de comunicació*. Alzira: Edicions Bromera.

Pradilla, Miquel Àngel (ed.) (2001). *Societat, llengua i norma. A l'entorn de la normativització del català*. Barcelona: Alambor.

Ricento, Thomas (ed.) (2006). *An Introduction to Language Policy: Theory and Method*. Oxford: Blackwell.

Segarra, Mila (1985). *Història de l'ortografia catalana*. Barcelona: Empúries.

Segarra, Mila (1985). *Història de la normativa catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Shohamy, Elana G. (2006). *Language Policy: Hidden Agendas and New Approaches*. Londres / Nova York: Routledge.

Solà, Joan (1977). *Del català incorrecte al català correcte. Història dels criteris de correcció lingüística*. Barcelona: Edicions 62.

Solà, Joan (1987). *Qüestions controvertides de sintaxi catalana*. Barcelona: Edicions 62.

Solà, Joan (1994). *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*. Barcelona: Empúries.

Solà, Joan (1990). *Lingüística i normativa*. Barcelona: Empúries.

Solà, Joan (1999). *Parlem-ne. Converses lingüístiques*. Barcelona: Proa.

Solà, Joan (2003). *Ensenyar la llengua*. Barcelona: Empúries.

Solà, Joan (2009). *Plantem cara. Defensa de la llengua, defensa de la terra*. Barcelona: La Magrana.

Solà, Joan (2011). *L'última lliçó. Parlaments polítics i acadèmics*. Barcelona: Empúries.

Spolsky, Bernard (2009). *Language Management*. Cambridge: Cambridge University Press.

Vilà, Montserrat; Fargas, (ed.) Assumpta (1999). *Normativa i ús de la llengua*. Barcelona: Graó.

